

Rekenkamerbrief 'CULTUUR TELT'

Wat is de taak van de Rekenkamer?

De Rekenkamer in Midden-Brabant (hierna RMB) is ingesteld door de gemeenteraden van Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand. De RMB doet onderzoek ten behoeve van de gemeenteraden.

De taak van de RMB is het toetsen van het door het gemeentebestuur gevoerde beleid op drie onderdelen:

1. Rechtmatigheid: voldoet de uitvoering aan de wettelijke kaders en regelgeving?
2. Doelmatigheid: is de voorbereiding en uitvoering van beleid kostenbewust verlopen?
3. Doeltreffendheid: zijn de beoogde effecten van het beleid ook daadwerkelijk behaald?

Het doel van een onderzoek is om inzicht te bieden in de prestaties van de gemeente als geheel en het formuleren van aanbevelingen voor de toekomst.

Meer informatie over ons vindt u op onze website:

[Rekenkamer in Midden-Brabant | Goed functionerende gemeente \(r-mb.nl\)](https://www.rekenkamer-mb.nl)

Inleiding

In 2024 en 2025 voert de Rekenkamer Midden-Brabant (RMB) een onderzoek uit naar cultuur, genaamd 'Cultuur telt'. De aanleiding voor dit onderzoek is de visie, van onder andere de provincie Noord-Brabant, dat cultuur bijdraagt aan de leefbaarheid en levendigheid van dorpen. De provincie wijst daarbij ook op de intrinsieke waarde van cultuur (zie onderstaand kader).

De intrinsieke waarde van cultuur

“De intrinsieke waarde van cultuur gaat over de waarde die de sector uniek maakt en onderscheidt van andere sectoren. Dus dat gaat over het vermogen tot creatieve verbeelding en de betekenis ervan voor mensen. In kunst en cultuur draait het niet alleen om de herkenning van het bekende, maar juist ook om het verkennen van het onbekende, het verlegt grenzen en verruimt de horizon van het publiek. De intrinsieke waarde bij het publiek gaat over persoonlijke, subjectieve ervaringen van individuen. Waarom mensen muziek luisteren, een boek lezen of een film, voorstelling of museum bezoeken; men zoekt vermaak, wil geboeid raken, heeft behoefte aan reflectie, verstillings, wil meegenomen worden in een andere wereld, heeft behoefte aan verrassing of verwondering, enzovoorts.”

Bron: Citaat uit Beleidskader Levendig Brabant 2030

In onze documentenstudie en oriënterende gesprekken bij onze vier gemeenten (juni-augustus 2024) kwam naar voren dat men vindt dat cultuur bijdraagt aan de vorming van sterke gemeenschappen, ook wel genoemd de sociale basis. Juist die samenhang en het versterken van lokale gemeenschappen is in vrijwel alle Nederlandse gemeenten een onderdeel van het coalitieakkoord. Het ondersteunen van cultuur is daarmee belangrijk in het beleid van een gemeente om de leefbaarheid, sociale verbondenheid en vitaliteit van de gemeenschap te verbeteren.

Wat is cultuur?

Cultuur is een breed begrip en heeft – afhankelijk van de context - vaak verschillende betekenissen. Cultuur is een gevoel van identiteit, en is ook in steen zichtbaar in kerken en monumenten. Cultuur ervaren we onder meer in theater, bibliotheek, kerken en bij vieringen.

In het gemeentelijk beleid heeft cultuur als beleidsveld dan ook aanknopingspunten en overlappingsen met onderwijs, sociaal domein, recreatie en toerisme en de fysieke, openbare ruimte.

Kortom, cultuur is niet een begrip dat zich bij een gemeente makkelijk laat onderzoeken. Er moeten keuzen worden gemaakt om tot een onderzoek te komen dat voor de gemeenteraad zinvol is.

In deze rekenkamerbrief kijken we eerst even naar de landelijke situatie van de culturele sector. Daarna stappen we over naar ons onderzoek naar de lokale situatie in onze gemeenten, Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand.

Wat is de landelijke situatie van cultuur?

De landelijke situatie is niet eenduidig aan te geven. Er zijn negatieve en ook positieve geluiden.

Enerzijds stelt de culturele sector van de ene crisis naar de volgende crisis te gaan, vanwege bezuinigingen door de overheid, gestegen energiekosten en corona. Zie hieronder enkele reacties vanuit de culturele sector op de plannen van het kabinet-Schoof. Deze reacties zijn gegeven op 11 september 2024.

Ieroen Bartelse, algemeen directeur Tivoli Vredenburg en Covoorzitter Kunsten '92:

De cultuursector voer net de 'perfect storm' uit. Coronapandemie, energiecrisis en kostenstijgingen deelden flinke klappen uit aan makers en organisaties. Deze ongecoördineerde stapel financiële maatregelen raakt de sector nog eens midscheeps.

Het cultuurfonds:

Een kaalslag van 350 miljoen euro per jaar in de kunst- en cultuursector. Dat is wat er gebeurt als de voorgenomen maatregelen van het kabinet doorgaan. De ongecoördineerde stapeling van vijf maatregelen - verhoging van de btw en de kansspelbelasting, minder gemeente- en overheidssubsidies op kunst en cultuur en aanpassing van de giftenaftrek voor donaties – veroorzaken een negatief domino-effect. Dat raakt niet alleen het culturele hart van de samenleving, maar ook de economische en sociale kern.

Anderzijds zijn er ook positieve geluiden vanuit de culturele sector. Zie onderstaand kader over het stijgend aantal gebruikers van de bibliotheken in Nederland.¹ Dit bericht is van 12 september 2024.

Het aantal mensen dat lid is van een bibliotheek is in 2023 voor het tweede jaar op rij gestegen. In de jaren voor de coronapandemie nam het aantal leden juist af.

Dat blijkt uit onderzoek van statistiebureau CBS en de Koninklijke Bibliotheek. Vorig jaar waren 3,6 miljoen mensen lid van de bibliotheek, een stijging van 5 procent vergeleken met een jaar eerder. Het aantal leden nam toe onder zowel jongeren als volwassenen.

Vorig jaar waren 2,3 miljoen kinderen en jongeren tot achttien jaar lid van de openbare bibliotheek. Dat is 5 procent meer dan in 2022. Dat jaar werd een gratis lidmaatschap voor de jeugd wettelijk vastgelegd.

¹ [Bibliotheken zien ledental opnieuw toenemen, ook meer boeken uitgeleend | Boek & Cultuur | NU.nl](#)

Wie maakt cultuurbeleid?

In Nederland is het overheidsbeleid met betrekking tot cultuur een samenspel van het Rijk, de provincies en de gemeenten. In bijlage 1 wordt een beeld gegeven van dit samenspel, met bijzondere aandacht voor het beleid van de provincie Noord-Brabant.

Er zijn weinig richtlijnen aan gemeenten vanuit het Rijk en de provincies voor lokaal cultuurbeleid. Hoeveel geld een gemeente aan cultuur uitgeeft, hangt af van de lokale prioriteiten en de financiële situatie van de gemeente.

Afbakening van het onderzoek

De eerste afbakening van het onderzoek is de focus op de lokale situatie in Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand. Voor de RMB is een vraag hoe de landelijke situatie zich vertaalt naar de gemeenten Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand. Is de situatie bij ons vergelijkbaar en wat betekent dit voor onze gemeenten en onze gemeenteraden?

We kiezen voor een onderzoek, waar we vertrekken vanuit de door de gemeenteraden vastgestelde beleidsdoelen en de financiële en personele middelen die de gemeente inzet vanuit het cultuurbeleid. We blijven vooral in de sfeer van de meetbare eenheden. Vandaar de titel van het onderzoek: Cultuur telt. Het is waardevol en wat levert het op? We doen onderzoek in een turbulente omgeving, vanuit gemeenten met beperkte middelen.

We richten ons vooral op de culturele instellingen in onze vier gemeenten, die het meeste subsidie van onze gemeenten ontvangen, zoals 'cultuurhuizen' en bibliotheken. We willen hierbij ook kijken naar de verbinding tussen deze culturele instellingen en het verenigingsleven, omdat de verenigingen gebruik maken van hun zalen en diensten.

Het is vervolgens ook goed om aan te geven wat de RMB niet onderzoekt. We onderzoeken niet de binnenschoolse cultuureducatie aan kinderen, het maatschappelijk vastgoed (bv. kerken), het materiele erfgoed (monumenten en collecties van musea) en het immateriële erfgoed (zoals vieringen en feesten). Hoewel deze uitingen binnen onze gemeenschappen een grote culturele waarde hebben, laten we ze in dit onderzoek buiten beschouwing.

Met deze keuzen wil de RMB zeker niet zeggen dat de laatstgenoemde culturele activiteiten er niet toe doen voor de gemeente. Integendeel juist. Zij hebben grote maatschappelijke betekenis, maar het vergt een ander soort onderzoek om te bepalen wat deze culturele activiteiten en uitingen de gemeente opleveren.

Doel van het onderzoek

Het doel van dit onderzoek is driedig. Allereerst draait het om de vraag: Welke rol wil de gemeente spelen bij lokale cultuur? Daarnaast is van belang: wat levert de inzet van de gemeente op? En vanzelfsprekend: hoe meet en monitor je dit? Daarbij wordt subsidiebeleid nadrukkelijk gezien als instrument om gestelde doelen te bereiken.

Daarnaast hopen we met dit onderzoek elkaar te inspireren, van elkaar te leren en bij te dragen aan de discussie over de lokale culturele infrastructuur, het gebruik van middelen en het bereiken van maatschappelijke doelen.

Centrale vraagstelling en onderzoeksvragen

De hoofdvraag is: *Welke rollen spelen de gemeenten Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand bij de ontwikkeling van de lokale culturele sector?*

De richtinggevende onderzoeksvragen zijn:

- Hoe ziet de lokale culturele sector eruit? En wat is de actuele situatie van de culturele sector?
- Wat zijn de hogere ambities van de gemeenten op het gebied van cultuur?
- Wat zijn de (door de raad vastgestelde) concrete doelen van de gemeenten op het gebied van cultuur?
- Welke rol(len) speelt de gemeente? Welke rol(len) zou de gemeente willen spelen? En welke rol(len) verwacht de culturele sector van de gemeente?
- Wat wil de gemeente/raad bereiken door middel van subsidieverlening aan de culturele instellingen/cultuur? Hoe is het subsidiebeleid vormgegeven?
- Op welke andere manieren dan subsidieverlening ondersteunt de gemeente de culturele sector?
- Hoe meet en monitort de gemeente de inzet van de middelen van de gemeente bij het cultuurbeleid (geld, personeel, kennis en andere ondersteuning)?
- Op welke wijze legt B&W verantwoording af aan de gemeenteraad over de ambities en resultaten van het cultuurbeleid?
- Welke verbetermogelijkheden ziet de RMB bij de invulling en uitvoering van het lokale cultuurbeleid?

Selectie van culturele instellingen, die deel uitmaken van het onderzoek

De eerste oriënterende interviews (juni-augustus 2024) in de gemeenten Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand leverden het volgende algemene beeld op: Goirle werkt met een specifieke cultuurnota, en wel sinds 2021. Loon op Zand en Hilvarenbeek zijn bezig een cultuurnota op te stellen. Dongen werkt met beleidskaders per instelling die subsidie ontvangt en werkt niet met een beleidsnota. Onder verschillende benamingen werken de gemeenten met gemeenschapsvisies. De ambities op cultureel gebied zijn - in hoofdlijnen - vooral laagdrempelige cultuureducatie en participatie.

Uit de oriënterende interviews bleek dat de gemeenten met name geïnteresseerd zijn in welke rol de gemeente – als overheid - speelt en kan spelen. Ook de vraag: Wat is het doel of wat willen we bereiken met het cultuurbeleid, wordt genoemd als interessant thema. Ook wordt de vraag gesteld wat de gemeente in de praktijk kan waarmaken.

Hieronder volgen kaders per gemeente.

In **Dongen** is er geen specifiek cultuurbeleid in de vorm van een beleidsnota door de raad vastgesteld. Er wordt door middel van subsidies en regelmatige gesprekken gestuurd op resultaten.

De gebruikers van De Cammeleur (Donckhuys, Theek5 en KunstPodium) hebben in december 2023 het Cultuurhuis De Cammeleur opgericht om tot een betere afstemming te komen en gemeenschappelijk gebruik te maken van bv. marketing en communicatie.

De culturele instellingen die we onderzoeken zijn Stichting Donckhuys, bibliotheek Theek 5 en het KunstPodium.

In **Goirle** wordt cultuur beschouwd als een van de bouwstenen voor ‘sterke gemeenschappen’. De gemeenschapsvisie is verwoord in de beleidsnota ‘Goirle Glanst’ en meer specifiek in de Cultuurnota (2021). In beide beleidsnota’s worden raakvlakken benoemd tussen cultuur, sport, gezondheid en sociaal domein.

De culturele instellingen die we onderzoeken zijn Jan van Besouw/S.C.A.G (Sociaal Culturele Accommodaties Goirle), Bibliotheek Goirle (onderdeel van BMB, Bibliotheek Midden-Brabant) en Wijkcentra.

In **Hilvarenbeek** wordt gewerkt aan een cultuurnota. B&W heeft de bestuurlijke opdracht gegeven om een cultuurnota in 2024 voor te bereiden en in december 2024 vast te stellen.

De gemeente Hilvarenbeek richt zich vooral op cultuureducatie (door middel van subsidieverlening) en de instandhouding van de grootste en centrale culturele instellingen (Elckerlyc en Bibliotheek Hilvarenbeek). Er zijn enkele verenigingen die een subsidie ontvangen. Daarnaast zijn er ook twee musea die subsidie ontvangen.

De culturele instellingen die we onderzoeken zijn Elckerlyc, Bibliotheek Hilvarenbeek (onderdeel van de Bibliotheek Midden-Brabant, BMB) en de voortzetting van de muziekschool (tot 2014 Pulz).

In **Loon op Zand** wordt gewerkt aan een cultuurnota. Er is gestart met een startnotitie waarbij de input van lokale culturele partijen is gehoord en meegenomen.

De grootste subsidies binnen cultuur zijn: Bibliotheek (onderdeel van BMB, Bibliotheek Midden-Brabant), Harmonie Kaatsheuvel en Sofia's Vereeniging. Via het fysieke domein lopen Het Klavier, Het Dorpshuis Loon op Zand en De Wetering.

De culturele instellingen die we onderzoeken zijn Het Klavier, de Bibliotheek Loon op Zand en de Harmonie Kaatsheuvel.

Werkwijze Deel 1: Ambities, doelen en rollen van de gemeente

De RMB onderzoekt het lokale cultuurbeleid van onze gemeenten, uitgaande van de vastgestelde hogere ambities en concrete beleidsdoelen.

Om een goed beeld te krijgen gaat de RMB niet alleen in gesprek met de wethouders en de beleidsmedewerkers van onze gemeenten, maar ook met de directeurs van culturele instellingen en andere lokale sleutelfiguren. De geselecteerde culturele instellingen vindt u in de vorige paragraaf (zie kader per gemeente).

In de vorm van focusgroepen staat, naast het ophalen van informatie, het delen van ervaring en kennis centraal. Dit maakt dat de conclusies en aanbevelingen van het rapport van de RMB in 2025 goed kunnen aansluiten op de lokale praktijken.

Werkwijze Deel 2: Subsidies

De RMB belicht in iedere gemeente in ieder geval de subsidieverlening aan de grootste culturele instellingen dan wel de organisaties die culturele activiteiten uitvoeren (bv. in de multifunctionele accommodaties).

Naast bestudering van begrotingen en andere financiële stukken is ook hier de visie op en uitvoering van het lokale subsidieproces van belang. In de gesprekken is dan ook aandacht voor de effectiviteit en de monitoring van de resultaten.

Tijdpad van het onderzoek

Deze Rekenkamerbrief is de afsluiting van **Fase 1**, waarin we in 2024 eerst hebben gekeken naar de vormgeving van het cultuurbeleid bij Rijk, provincie Noord-Brabant en onze gemeenten (zie bijlage). Daarna hebben we oriënterende gesprekken gevoerd bij onze gemeenten.

Na de aanbidding van deze Rekenkamerbrief start het feitelijke onderzoek naar de uitvoering van het cultuurbeleid. Deze uitvoering is **Fase 2**. Wij verwachten Fase 2 uit te voeren in het najaar van 2024 en het voorjaar van 2025.

Voor de zomer 2025 volgt het onderzoeksrapport, waarin we aandacht hebben voor de wijze waarop de gemeenten Dongen, Goirle, Hilvarenbeek en Loon op Zand hun cultuurbeleid uitvoeren. De resultaten van dit RMB-onderzoek presenteren we in een rapport aan de gemeenteraden, waarin we onder meer de overeenkomsten en de verschillen tussen onze gemeenten belichten.

Timing van de rapportages

De timing van het RMB-onderzoek werd in de oriëntatiefase door de geïnterviewden ervaren als goed, met de kanttekening dat de vaststelling van de cultuurnota in Hilvarenbeek en Loon op Zand vooralsnog is voorzien in 2024-Q4 en de RMB verwacht te rapporteren in 2025-Q1. Bij de uitvoering van het onderzoek is dit dan ook een bijzonder aandachtspunt.

BIJLAGE CULTUURBELEID, SAMENSPEL TUSSEN RIJK, PROVINCIES EN GEMEENTEN

Stimulering van de culturele sector na bezuinigingen in 2010-2020

Van 2010 tot 2020 werd er in Nederland flink bezuinigd op de culturele sector vanwege de economische crisis. Dit leidde tot veranderingen, zoals het verlies van subsidies voor sommige instellingen, die andere manieren moesten vinden om financieel overeind te blijven.

Het cultuurbeleid richtte zich in deze periode meer op samenwerking tussen publieke en private partijen en nieuwe manieren van financieren, zoals crowdfunding en projectsubsidies in plaats van vaste subsidies.

Na 2020 had de culturele sector te maken met de coronacrisis en de energiecrisis, wat de financiële situatie verder onder druk zette.

Financiering van de culturele sector

Alle drie de overheidsniveaus hebben een eigen cultuurbeleid met hun eigen financiële stromen en een taakverdeling. Deze taakverdeling is vastgelegd in het Algemeen Kader Interbestuurlijke Verhoudingen Cultuur tussen het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW), IPO en VNG.

Een belangrijke inkomstenbron voor de culturele sector is de overheidsfinanciering (Rijk, provincies en gemeenten). Zie onderstaande tabel.

Uitgaven aan cultuur door rijk, provincies en gemeenten 2017-2021

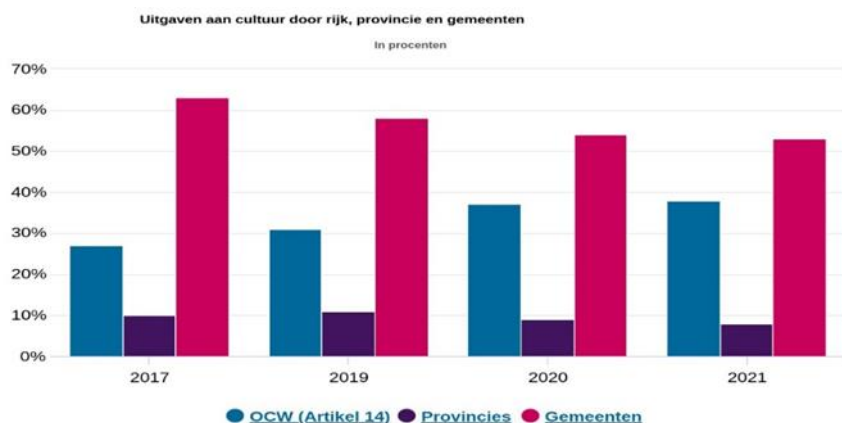
In mln. euro's

Periode	OCW (Artikel 14)	Provincies	Gemeenten	Totaal
2017	€ 802	€ 302	€ 1.845	€ 2.948
2019	€ 1.032	€ 348	€ 1.921	€ 3.301
2020	€ 1.379	€ 342	€ 1.987	€ 3.708
2021	€ 1.479	€ 325	€ 2.061	€ 3.866

Bron: Uitgaven OCW, Artikel 14: Rijkfinancien.nl/ Jaarverslagen OCW/ Artikel 14. Uitgaven Provincies en gemeenten: CBS, Detaillering cultuurlasten gemeenten en provincies 2017, 2019, 2020 en 2021

In 2021 bedroegen de totale overheidsuitgaven aan cultuur bijna € 3,9 miljard. De stijgende uitgaven in 2020 en 2021 door OCW zijn vooral te danken aan extra coronasteunmaatregelen.

Onderstaande tabel laat zien dat het aandeel van de gemeenten is gedaald van 63% naar 53%.

De financiering gebeurt via subsidies en investeringen in gebouwen en activiteiten om publiek te bereiken en participatie te bevorderen. De geldstromen van het rijk en de provincies gaan rechtstreeks naar de culturele instellingen en zijn niet zichtbaar in de financiële stukken van de gemeente.

Er zijn ook andere landelijke financieringsmodellen. Subsidies van bijvoorbeeld het Fonds Podiumkunsten en het Mondriaan Fonds bieden richtlijnen voor hoe provincies en gemeenten hun eigen subsidiebeleid kunnen vormgeven. Deze fondsen stimuleren specifieke kunstvormen en culturele activiteiten die ook op lokaal niveau van belang kunnen zijn.

Wat doet het Rijk aan cultuur?

Het Rijk wil dat cultuur toegankelijk moet zijn voor iedereen en dat er aandacht is voor het behoud van cultuur en cultureel erfgoed. Daarom steunt het culturele instellingen en cultuurfondsen met subsidies. Deze gesubsidieerde instellingen vormen samen de landelijke basisinfrastructuur (BIS). De BIS is een vierjarige subsidie van het Rijk aan culturele instellingen, waaronder instellingen in de podiumkunsten, bibliotheken, regionale musea, beeldende kunst, film, literatuur, ontwerp en ondersteunende organisaties.

Het Rijk stelt ter beschikking:

- Subsidies: Directe financiële ondersteuning aan culturele instellingen.
- Investerings: Infrastructuurprojecten en renovaties van culturele gebouwen.

Het Rijk moedigt samenwerking aan tussen verschillende bestuurlijke niveaus, vaak via samenwerkingsverbanden zoals de G40^{2*} en de samenwerking tussen provincies en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

De Bibliotheekwet van 2015 heeft de rol van openbare bibliotheken in Nederland versterkt. Er komt waarschijnlijk een herziening van de wet om beter in te spelen op de behoeften van gebruikers, met nadruk op digitale inclusie en samenwerking. In 2026 krijgen gemeenten de taak om te zorgen dat hun inwoners toegang hebben tot een volwaardige bibliotheek, ondersteund door een tijdelijke regeling die hen helpt zich voor te bereiden. Vanaf 2025 is hiervoor jaarlijks ongeveer 54 miljoen euro beschikbaar.

² De G40 is een netwerk van veertig middelgrote steden in Nederland. Dit netwerk is opgericht om gezamenlijk op te treden en kennis te delen over stedelijke vraagstukken. De G40 steden werken samen op diverse beleidsterreinen zoals economie, duurzaamheid, mobiliteit, veiligheid en sociale vraagstukken. Het doel is om de stedelijke ontwikkeling en leefbaarheid in deze steden te bevorderen en een gezamenlijke stem te hebben in de landelijke politiek.

Innovatie is een belangrijk thema, met steun daarbij voor nieuwe kunstenaars en culturele initiatieven. Dit staat in de notitie "Cultuurbeleid 2021-2024 Stedelijke en Regionale profielen" van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Het doel is dat het rijk, provincies en gemeenten beter samenwerken om cultuur voor iedereen toegankelijk te maken en de culturele infrastructuur te versterken. Er zijn afspraken gemaakt met 14 stedelijke cultuurregio's over gezamenlijke prioriteiten zoals cultuureducatie, erfgoedbeheer en culturele participatie.

OCW heeft stedelijke regio's gevraagd hun visie op cultuurbeleid en groeipotentieel te beschrijven. Deze profielen helpen bij het afstemmen van nationale en regionale inspanningen en zorgen voor een robuuste en toegankelijke culturele infrastructuur.

Er is ook aandacht voor de doorontwikkeling van stedelijke regio's en de voorbereiding op het cultuurbestel voor de periode 2025-2028.

Wat doet de provincie Noord-Brabant aan cultuur?

De provincie Noord-Brabant heeft het Beleidskader Levendig Brabant 2030 opgesteld. Provinciale Staten hebben besloten tot "Levendig Brabant 2030" als een integraal beleidskader voor cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd. De Omgevingsvisie is de basis van Levendig Brabant 2030. Hierin staat samenhang centraal. Het bekijkt privaat, maatschappelijk en publiek handelen rond maatschappelijke opgaven in samenhang om de kwaliteit van wonen, werken en leven in Brabant te verbeteren.

Onderstaande tabel laat de uitgaven van de provincie Noord-Brabant zien aan cultuur. Deze gaan dalen van 30,9 mln. in 2023 naar 18,3 mln. in 2025-2027.

BELEIDSONDERDEEL	2022	2023	2024	2025	2026	2027 E.V.
TOTAAL	52,0	59,7	44,9	38,9	37,9	36,8
CULTUUR	23,9	30,9	24,2	18,3	18,3	18,3
ERFGOED*	21,2	19,1	15,2	15,1	14,5	13,4
SPORT	3,9	4,5	3,7	3,7	3,3	3,3
VRIJETIJD	3,0	5,1	1,8	1,8	1,8	1,8

 *Dit is inclusief een jaarlijkse rijksbijdrage van € 2,3 miljoen voor de restauratie van erfgoed

Bron: Beleidskader Levendig Brabant 2030

De provincie Noord-Brabant investeert op verschillende manieren in cultuur. Hieronder volgen enkele voorbeelden.

Met het **Bibliothekenconvenant** van 2020 zet de provincie in op leesbevordering en inclusie. De Brabantse bibliotheken zijn ontmoetingsplekken en kennisbronnen voor iedereen.

De provincie werkt aan de ontwikkeling van cultuur en de verbinding van cultuur met maatschappelijke vraagstukken, en wel door middel van bijvoorbeeld **Brabant C**. Dit fonds stimuleert nieuwe manieren van cultuurbekostiging, bijvoorbeeld door leningen te verstrekken. Het fonds versterkt en vergroot het cultuuraanbod in Brabant om de (inter)nationale aantrekkingskracht van de provincie te vergroten.

Met het **Buurtcultuurfonds** werkt de provincie aan verbetering van de leefbaarheid in wijken. Sinds 2011 werken de provincie en het Cultuurfonds samen om ideeën te

realiseren. Het fonds ondersteunt niet alleen cultuurprojecten, maar ook waterprojecten en groene schoolpleinen.

Met de **Impulsgelden** werkt de provincie aan de duurzame ontwikkeling van het Brabantse cultuursysteem, inclusief professionele kunsten, amateurkunst en cultuureducatie. Ze ondersteunen projecten die het zakelijk en artistiek succes van makers en culturele instellingen vergroten. Ook stimuleren ze de samenwerking tussen cultuur en andere sectoren. Makers en instellingen bouwen zo aan een stevig fundament voor hun organisatie en praktijk.

Met de **TalentHub** investeert Brabant ook in kunst- en cultuurorganisaties, Kunstloc Brabant, gericht op talentontwikkeling in de professionele kunsten.

Waarde van Cultuur in Noord-Brabant: op 19 september 2024 presenteerde Kunstloc Brabant de waarde van cultuur in een nieuwe vorm. Waarde van cultuur is de cultuurmonitor van Noord-Brabant. Ontwikkelingen in de Brabantse culturele en creatieve sector worden hier in beeld gebracht. Met de monitor wordt cultuurbeleid op verschillende niveaus gevoed en kunnen gefundeerde keuzes gemaakt worden voor beleid.

Zie: [Waarde van Cultuur - Waarde van Cultuur](#)

Wat doen gemeenten aan cultuur?

De gemeenten in Nederland zijn verantwoordelijk voor het lokale cultuurbeleid en de voorzieningen voor cultuureducatie en amateurkunst. Er zijn weinig richtlijnen vanuit het Rijk en de provincies voor lokaal cultuurbeleid.

Hoeveel geld een gemeente aan cultuur uitgeeft, hangt af van de lokale prioriteiten en de financiële situatie van de gemeente.

De lokale culturele infrastructuur bestaat uit culturele instellingen en organisaties. Door middel van subsidies of andere vormen van ondersteuning werken gemeenten aan het bereiken van beleidsdoelen.

De gemeenten in Nederland investeren in cultuur met de volgende doelen:

1. *Culturele ontwikkeling:* Cultuurbeleid omvat artistieke expressie, het behoud van erfgoed en culturele diversiteit.
2. *Sociale cohesie:* Cultuurbeleid biedt mensen de kans om samen te komen, ervaringen te delen en gemeenschappelijke interesses te ontwikkelen. Ook kunnen culturele initiatieven helpen bij het bespreken van belangrijke maatschappelijke onderwerpen.
3. *Economische stimulans:* cultuurbeleid helpt de lokale economie. Culturele voorzieningen zoals theaters, musea en festivals trekken bezoekers en bevorderen toerisme en de creatieve industrie.
4. *Identiteit en imago:* Door cultuurbeleid kan een gemeente haar eigen identiteit versterken en haar imago verbeteren. Dit gebeurt bijvoorbeeld door lokale initiatieven te promoten, waardoor de gemeente aantrekkelijker wordt voor inwoners en bezoekers.
5. *Educatie:* Culturele programma's en activiteiten hebben educatieve waarde. Ze brengen mensen in contact met kunst, erfgoed en andere culturele aspecten. Door culturele educatie te steunen, draagt een gemeente bij aan de intellectuele en persoonlijke ontwikkeling van haar inwoners.
6. *Positief effect op gezondheid en welbevinden.* Het Culture For Health-rapport, dat op 24 november 2022 werd gepresenteerd, benadrukt opnieuw de positieve effecten van cultuur op gezondheid en welbevinden. Uit het onderzoek komen zeven belangrijke

positieve effecten van kunst en cultuur op de mentale gezondheid naar voren:
verbetering kwaliteit van leven, verbetering algemeen en psychisch welzijn, verhoging
maatschappelijke betrokkenheid; vermindering van persoonlijke ervaringen met
depressie en angst; verbetering kwaliteit van leven bij patiënten met chronische
gezondheidsproblemen; preventie van cognitieve achteruitgang bij oudere volwassenen;
en ontwikkeling van cognitieve, emotionele en sociale vaardigheden

Bron: [De positieve invloed van cultuur op de mentale gezondheid \(lkca.nl\)](http://lkca.nl)